

KS. FRANCISZEK GRENIUK

KRONIKA SEKCJI TELOGII MORALNEJ KUL ZA ROK 1976/77

I. Studenci: na rok akademicki 1977/78 przyjęto na Sekcję teologii moralnej kursu wyższego Wydziału Teologicznego KUL 2 studentów, w tym 1 na rok II.

II. Prace dyplomowe napisały i odpowiednie stopnie uzyskały następujące osoby:

A. Zatwierdzenie habilitacji

Ks. dr hab. Saweryn Rosik, dotychczasowy adiunkt przy Katedrze Teologii Moralnej Ogólnej, prowadzonej przez ks. prof. W. Poplatka, pismem z dn. 9 lipca 1977 r. (nr DU 4-6204-11/76/77) uzyskał z Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego, Nauki i Techniki zatwierdzenie habilitacji na podstawie rozprawy pt. *Finalizm życia chrześcijańskiego w świetle twórczości papieża Grzegorza Wielkiego* (Lublin 1976 ss. LVI+493, w druku).

B. Prace doktorskie

1. Ks. mgr J. Bereziński, na mocy uchwały Rady Wydziału Teologicznego z dnia 2 czerwca 1977 r., uzyskał doktorat z teologii moralnej na podstawie pracy pt. *Adam z Opatowa teolog moralista XVII wieku* (Lublin 1977 ss. XXX+385, maszynopis) przed komisją w składzie: ks. prof. E. Kopeć — przewodniczący; ks. doc. F. Greniuk — promotor; ks. prof. W. Poplatek z KUL-u i ks. doc. J. Pryszynt z ATK.

Prawidłowy rozwój teologii moralnej zakłada dobrą znajomość dorobku przeszłości tej dyscypliny. Stąd słuszny jest postulat prowadzenia badań i pisanie rozpraw na temat dziejów zarówno teologii moralnej powszechnej jak i polskiej. Adam z Opatowa, którym zajął się w swej rozprawie ks. Bereziński, należy do tej grupy teologów XVII stulecia, którzy wnieśli trwały wkład zarówno do dziejów kultury narodowej, jak i polskiej myśli teologiczno-moralnej. Znany jest on jako wieloletni rektor Uczelni Jagiellońskiej, a także — jako gorliwy wychowawca młodzieży oraz wykładowca teologii. Dorobek naukowy tego teologa jest wielki. Uwagę badaczy myśli teologiczno-moralnej zajmują głównie jego *Tractatus theologici*, *Tractatus de sacramentis in*

genere et in specie oraz dwa dzieła z zakresu ascetyki, a mianowicie *Posel zbawienia* i *Fascykuł nabożeństwa różnego*. Także niektóre żywoty świętych tegoż teologa są ilustracją pojmowania przezeń ideałów życia chrześcijańskiego. Wspomniane wyżej dzieła teologiczne napisane były w języku łacińskim, z zachowaniem cech właściwych językowi scholastyki. Dostrzega się jednakże troskę autora o jasność i piękny styl, a także precyzję, ścisłość i jednoznaczność wykładu.

Adam z Opatowa był scholastykiem, stąd też w ramach wykładów całej teologii poruszał także zagadnienia moralne. W 2 tomie *Tractatum theologorum* podał wykład na temat czynów ludzkich, prawa moralnego, grzechów i wad oraz cnót teologicznych, traktując te ostatnie jako wlane. W *De sacramentis* wyłożył tezy z sakramentologii w aspekcie ogólnym i szczegółowym. Najwięcej miejsca poświęcił omówieniu pokuty i małżeństwa. Wszystkie wymienione powyżej zagadnienia weszły z czasem w zakres teologii moralnej ogólnej bądź szczegółowej.

Sam Adam z Opatowa nie uważał się za teologa moralistę. Nie dostrzegał konieczności oddzielania zagadnień moralnych od reszty wykładu teologii. Nie posiadał świadomości odrębności metodologicznej teologii moralnej od pozostałych dyscyplin teologicznych. mimo że proces usamodzielniania się poszczególnych działów teologii za jego czasów był już daleko zaawansowany, a teologia moralna od wystąpienia m.in. J. Azora wiodła już samodzielny żywot.

W argumentacji teologicznej Adama z Opatowa widać wykorzystywanie Pisma św. i Ojców Kościoła. Chętniej jednakże posługuje się on wypowiedziami papieży, soborów oraz teologów. Najchętniej cytuje św. Tomasza, chociaż w swym wykładzie tematów moralnych pominął zagadnienia celu ostatecznego oraz sumienia, które są tak fundamentalne w ujęciu Akwinaty. Z innych teologów cytuje Adam z Opatowa chętnie starszych, zarówno jezuickich jak i dominikańskich. Bardzo mało korzysta z dorobku czołowych jezuitów tamtych czasów, takich jak E. Sa i J. Azor. Nie wykorzystuje dorobku teologów polskich, a przecież w omawianym okresie znani byli ze swych teologicznomoralnych zainteresowań m.in. Mikołaj z Mościsk, Samuel z Lublina, ks. Szymon Stanisław Makowski, Tomasz Młodzianowski TJ czy Wojciech Tylkowski.

Rozprawa doktorska omawianego autora odznacza się klarownym wykładem, logicznie przemyślaną kompozycją treści, gruntownym wykorzystaniem źródeł, poprawnym językiem. Stanowi godny uwagi dorobek piśmienniczy z zakresu znajomości dziejów polskiej teologii moralnej.

2. Ks. mgr Zygmunt Uczciwek, na mocy uchwały Rady Wydziału Teologicznego z dnia 26 maja 1977 r., uzyskał doktorat z teologii moralnej, na podstawie pracy pt. *Moralne aspekty pracy zawodowej w świetle nauki Soboru Watykańskiego II* (Lublin 1977 ss. 43+209, maszynopis), przed komisją w składzie: ks. prof. E. Kopeć — przewodniczący; ks. doc. S. Witek — promotor; ks. prof. W. Poplatek z KUL-u i ks. prof. S. Olejnik z ATK.

W rozprawie swej ks. Uczciwek podjął jeden z ciekawszych i bardzo aktualnych tematów, jakie domagają się nowego naświetlenia w teologii moralnej. Praca bowiem zawodowa jest jedną z najważniejszych spraw ludzkich, w której czynnik moralny zajmuje miejsce pierwszoplanowe. Impuls do zajęcia się tą problematyką dał Sobór Watykański II, stąd sformułowanie tytułu rozprawy. Wprowadzie temat pracy nawiązuje wyraźnie do doktryny wspomnianego Soboru jednakże autor, być może nieświadomie, bardziej eksponuje pojęcie pracy w ogóle niż pracy zawodowej, co w sposób niekorzystny odbiło się na zawartości wewnętrznej rozprawy. Autor słusznie wykorzystał dorobek współczesnej teologii na wybrany temat, ukazując takie aspekty pracy,

jak współdziałał poprzez nią w dziele stworzenia i zbawienia świata, w czym nawiązał do znanej myśli m.in. D. M. Chenu. W rozdziale I swej rozprawy ukazał religijny charakter pracy zawodowej i zwrócił uwagę na normy moralne, które skłaniają człowieka do współuczestnictwa w dziele stworzenia i odkupienia. W rozdziale II natomiast przedstawił osobowy charakter pracy zawodowej, wynikający z jej wartości jako czynnika służącego rozwojowi człowieka w aspekcie jednostkowym jak i społecznym. W rozdziale III wreszcie omówił społeczne uzasadnienie i wartości kulturowe pracy zawodowej.

Wywody autora, oparte na dobrej znajomości źródeł i opracowań, są jasne i logiczne, wystarczająco i przekonująco uzasadnione. Dlatego omawianą rozprawę można uważać za wartościowy dorobek współczesnej myśli teologicznej w Polsce.

C. Prace licencjackie

- I. Napisane pod kierunkiem ks. doc. F. Greniuka:
 1. Ks. A. Dziuba: Wiara jako przyjęcie zbawczego powołania Boga według współczesnej katolickiej teologii moralnej.
 2. Ks. T. Jochem: Ksiądz Zygmunt Kozubski teolog moralista.
- II. Napisana pod kierunkiem ks. prof. W. Poplatka.

Ks. H. Prządka: Problematyka moralna w polskich czasopismach teologicznych okresu powojennego (1946-1955).
- III. Napisana pod kierunkiem ks. doc. W. Słomki:

S. Małaszuk OFMConv: Rozwój doskonałości chrześcijańskiej według pism mistycznych św. Bonawentury.
- IV. Napisana pod kierunkiem ks. doc. S. Witka:

Ks. A. Lesiński: Moralna wartość działalności Zakonu Krzyżackiego w ocenie Pawła Włodkowica.

D. Prace magisterskie

- I. Napisane pod kierunkiem ks. doc. F. Greniuka:
 1. R. Gulczyński: Ks. Antoni Witkowiak — teolog moralista.
 2. Ks. R. Jabłoński: Ksiądz Stanisław Huet — teolog moralista.
 3. Ks. K. Markowicz: Obowiązek angażowania się chrześcijan w rozwój kultury według *Gaudium et spes*.
 4. Ks. J. Poręba: Ddwudziestowieczne polskie podręczniki etyki katolickiej dla szkół średnich sprzed 1939 r.
 5. Ks. S. Sieczka: Moralny obowiązek chrześcijanina przekształcania świata poprzez pracę w stwórczozbawczych planach Bożych.
 6. Ks. A. Socha: Ksiądz Jan Olszański — teolog moralista.
 7. Ks. G. Szymański: Ksiądz Walenty Urmanowicz — teolog moralista.
- II. Napisane pod kierunkiem ks. dr hab. S. Rosika:
 1. Ks. J. Buhl: Konflikty małżeńskie powodowane przez zazdrość.

2. Ks. E. Goliński: Anonimowy chrześcijanin jako podmiot łaski zbawczej w ocenie ostatnich dokumentów Kościoła.
3. Ks. K. Gurgul: Problem twórczej krytyki Kościoła i jej etyczne warunki.
4. Ks. J. Malinowski: Czynniki duchowego rozwoju człowieka w kontekście współczesnych przemian cywilizacyjnych w świetle dokumentów Stolicy Apostolskiej.

III. Napisane pod kierunkiem ks. doc. W. Słomki:

1. S. S. Baś: Doskonałość życia zakonnego według konstytucji generalnych sióstr Franciszkanek od Pokuty i Miłości Chrześcijańskiej.
2. S. G. Bołoz: Rola pokuty w życiu chrześcijańskim.
3. L. Dec: Zagadnienie życia wewnętrznego na łamach czasopisma „Głos Eucharystyczny”.
4. S. T. Galińska: Duchowość Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety.
5. Z. Kufel: Ubóstwo w relacji do świętości chrześcijan i ich apostołatu według pism bł. o. Maksymiliana Kolbego.
6. Ks. A. Maciąg: Koncepcja duchowości kapłana-duszpasterza na łamach „Homo Dei” w latach 1932-1939.
7. Ks. J. Pielaszkiewicz: Zagadnienia życia wewnętrznego na łamach „Pro Christo”.
8. Ks. E. Stelmach: Psychologiczne uwarunkowania wpływające na rozwój i pogłębienie motywacji powołania kapłańskiego w procesie wychowawczym.
9. E. Turowski: Zagadnienie modlitwy w piśmiennictwie o. Jacka Woronieckiego.
10. K. Wereda: Łączność życia religijnego i patriotycznego katolików na Podlasiu w latach 1918-1939. Studium na podstawie „Wiadomości Diecezjalnych Podlaskich”.

IV. Napisane pod kierunkiem ks. doc. S. Witka:

1. Ks. R. A daśko: Problematyka moralna w pamiętnikach pielęgniarek.
2. Ks. L. Głuchowski: Problematyka moralna w pamiętnikach młodzieży wiejskiej ostatniego dwudziestopięciolecia (1945-1970).
3. Ks. E. Leśniak: Zagadnienie miłości małżeńskiej w nauce Kościoła katolickiego od Soboru Watykańskiego II.
4. Ks. A. Przybyła: Problematyka moralna w pamiętnikach rodzinnych (1945-1968). Zagadnienia wybrane.
5. Ks. A. Rzymowski: Problematyka moralna w pamiętnikach alkoholików. Zagadnienia wybrane.
6. Ks. Z. Słowy: Problematyka moralna w pamiętnikach małżeńskich.
7. Ks. E. Stańczak: Problematyka moralna w pamiętnikach oficerów. Zagadnienia wybrane.
8. Ks. J. Wnuk: Reforma moralna społeczeństwa polskiego w świetle pism Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

III. Prace Sekcji

Poza normalną pracą dydaktyczną i badawczą w okresie omawianym Sekcja przejawiała swą działalność także w innych formach. I tak Katedra Teologii Życia Wewnętrznego pod kierunkiem ks. doc. W. Słomki zorganizowała w dniach od 28 lu-

tego do 4 marca 1977 r. symposium na temat „Drogi Świętości”. Pracownicy Sekcji przygotowali kolejny zeszyt moralny „Roczników Teologiczno-Kanonicznych” na 1977 r. oraz brali czynny udział w ogólnopolskim spotkaniu moralistów polskich, które odbyło się w Wyższym Seminarium Duchownym w Lublinie, w dniach 21 i 22 czerwca 1977 r. Udział ten przejawiał się w przedstawieniu referatu na plenum obrad (ks. doc. S. Rosik), wygłoszeniu komunikatów (ks. doc. F. Greniuk, ks. doc. S. Rosik, ks. doc. S. Witek) oraz w prowadzeniu całości obrad (ks. doc. F. Greniuk — przewodniczący Sekcji teologów moralistów polskich).

Na wniosek kierownika Katedry Teologii Życia Wewnętrznego ks. doc. S. Słomki Rada Wydziału Teologicznego wyraziła zgodę na zaangażowanie w charakterze adiunkta przy tejże Katedrze ks. dr Zbigniewa Wita.